

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота

з корейської філології

на тему:

Рівні ввічливості та стилі мовлення в сучасній корейській мові

Студентки групи Пкор20-20

факультету східної і слов'янської філології

денної форми навчання

Освітньої програми:

Корейська мова і література та переклад,

західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.066 Східні мови та

літератури (переклад включно),

перша – корейська

Кур'янової Надії Андріївни

Науковий керівник:

д.ф. Поздняков Кирило

Олександрович

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНІВ ВВІЧЛИВОСТІ В СУЧАСНІЙ КОРЕЙСЬКІЙ МОВИ.....	5
1.1. Визначення понять стиль мовлення та рівні ввічливості у сучасних філологічних студіях.	
1.2. Лінгвокультурологічний аспект використання ступенів ввічливості у сучасній корейській мові.	
1.3. Прагматичний аспект корейських рівнів ввічливості.	
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	
РОЗДІЛ 2. ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РІВНІВ ВВІЧЛИВОСТІ В СУЧАСНІЙ КОРЕЙСЬКІЙ МОВИ.....	
2.1. Граматична реалізація рівнів ввічливості корейської мови.	
2.2. Лексичні особливості рівнів ввічливості корейської мови.	
2.3. Система шанобливих звертань у сучасній корейській мові.	
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	
ВИСНОВКИ.....	
АНОТАЦІЯ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	

ВСТУП

В умовах сучасності, задля розвитку як державного, так і особистого, з'являється потреба у вивченні мов країн, які можуть позитивно цьому сприяти. Корейська мова є однією з них, адже Корея як і її суспільство невпинно розвивається та показує високі результати на науковому ринку, ринку медицини і на світовій арені, в цілому. Задля швидшого розвитку України, ми маємо і самі розвиватись, вивчати нові мови, переймати досвід інших країн, у тому ж числі і Кореї, та досягати все новіших і вищих вершин.

Задля якісного спілкування та ефективного обміну знаннями та інформацією з корейськими науковцями, політиками, дослідниками та іншими потрібно вивчати мову, історію розвитку країни, а також навчитися коректно висловлювати свої думки та комунікувати з ними. Адже вдале спілкування – це запорука успіху.

Усі вищезазначені аспекти і складають **актуальність цього дослідження**.

Метою дослідження є чітке викладення інформації на тему рівнів ввічливості, стилів мовлення корейської мови та їх ефективного застосування.

Завданнями цієї курсової є:

1. Висвітлити поняття “рівні ввічливості” та “стилі мовлення” та показати яка між ними різниця;
2. дослідити утворення рівнів ввічливості, які перетворення граматичні та лексичні відбуваються у лексемах;
3. показати на прикладах утворення рівнів ввічливості;

Рівні ввічливості корейської мови та стилі мовлення є **об'єктами дослідження**.

Предметами дослідження є гонорифічні суфікси, закінчення, частки, іменники та дієслова.

Серед **методів дослідження** можна виокремити такі методи як: аналіз літератури, проведення аналогій, класифікації, узагальнення, порівняльний

аналіз. Також для демонстрації прикладів було застосовано метод експерименту.

Матеріалами дослідження стали праці відомих лінгвістів, підручники з корейської мови, наукові видання, електронні ресурси та дисертації з корейської мови.

Наукова новизна даної роботи полягає у вдосконаленій систематизації інформації на тему рівнів ввічливості корейської мови. В умовах сучасного динамічного світу відчувається суттєвий вплив на корейську мову, адже століттями вона майже не змінювалася. Сьогодні республіка Корея більш відкрита для світу та інших культур. Таким чином останні десятиліття мова невпинно розвивається і трансформується.

Практичним значенням даної роботи є досягнення глибшого розуміння рівнів ввічливості, як способу комунікації з корейцями. Дана праця сприяє кращому та більш ефективному засвоєнню інформації, яка допоможе досягти високого рівня спілкування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНІВ ВВІЧЛИВОСТІ В СУЧАСНІЙ КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ

1.1 Визначення понять стиль мовлення та рівні ввічливості у сучасних філологічних студіях

Для того, щоб зрозуміти, що таке стилі мовлення та рівні ввічливості в сучасній корейській мові варто розібрати відмінності у визначеннях цих понять в українській та корейській мовах.

Тож, в українській мові під терміном стилі мовлення ми маємо на увазі види літературної мови, які ми використовуємо при комунікації в різних сферах спілкування. Лінгвісти виділяють шість стилів мовлення, а саме:

- розмовний використовується у побутових ситуаціях, при буденній комунікації;
- публіцистичний – при написанні творів/робіт, що поширюються в медіа та мають вплив на суспільство;
- художній – при написанні творів, що реалізують естетичний вплив мови через зміст художніх образів;
- офіційно-діловий – при комунікації на роботі, написанні ділових документів;
- науковий використовують для наукових праць, які містять в собі знання та досвід у галузі науки;
- конфесійний – забезпечує спілкування людей у релігійній сфері та має певні канони (Попович, Марчук, 2017, ст. 14-15).

У корейській мові поняття стилю мовлення дещо відрізняється. Саме лише це поняття, як на мене, більш притаманне українській мові та є більш зрозумілим українцям, аніж корейцям. Вважається, що в корейській мові існує

шість стилів мовлення + один застарілий, що вийшов з ужитку. Проте корейці зазвичай їх називають рівнями ввічливості, і саме це визначення найбільше підходить даній темі. Тож, що це за рівні ввічливості:

- 하소서체 (хасосочхе) – найбільш формальне мовлення, яке зараз не використовується;
- 하십시오체 (хашіпшіочхе) – дуже шаноблива та ввічлива мова;
- 하오체 (хаочхе) – формальний рівень мовлення, для людей з однаковим соціальним статусом;
- 하계체 (хагечхе) – формально нейтральна мова;
- 해라체 (херачхе) – досить низький рівень мовлення;
- 해요체 (хейочхе) – більш ввічливий, ніж попередній, проте неформальний рівень мовлення;
- 해체 (хечхе) – найбільш неформальний стиль мовлення. (Martin, 1992, p. 299-301)

Кілька лінгвістів намагалися організувати ці рівні мовлення за рівнями поваги та формальності. Наприклад: науковці Со Чхонсу та Сон Кічхоль вважають що:

- 하십시오체 (хашіпшіочхе) та 하오체 (хаочхе) – рівні з високими повагою та формальністю;
- 해요체 (хейочхе) – рівень із високою повагою та низькою формальністю;
- 하계체 (хагечхе) та 해라체 (херачхе) – рівні з вищою формальністю та низькою повагою;
- 해체 (хечхе) – рівень із низькими повагою та формальністю.

Стили мовлення, або ж рівні ввічливості, які ми використовуємо при спілкуванні із корейцями, утворюються за допомогою додавання до дієслів різних суфіксів, часток, а також при заміні, або ж перетворенні займенників, деяких іменників та дієслів. Ті, що додають поваги та шани називаються *honorifics*, а ті, що навпаки “опускають” людину або ж понижують її статус – *humilifics*. Обидва ці слова походять від латинських: “*honōrem*”, що означає “повага” та “шана” і “*humiliāre*” – “скромність” чи “ницість”. Часточка “-fics”,

в свою чергу, пішла від “facere” і перекладається як “робити” або ж “утворювати”. Тому honorifics (гонорифічні суфікси) та humilifics (принижуючі суфікси) означають “ті, що виказують повагу” та “ті, що виказують зневагу”. Не завжди, при використанні “принижуючих суфіксів”, людина показує свою неприязнь чи зверхність, просто так заведено в корейському суспільстві – молодші мають виражати свою повагу до старших, а другі цього робити не зобов’язані (Skeat, 1967, p. 245-250).

Отже, неофіційний та офіційний стилі мовлення доцільніше буде назвати рівнями ввічливості. Базуючись на нашому співбесіднику, його віці та статусі потрібно обирати рівень ввічливості, який використовувати при спілкуванні з ним, аби уникнути неприємних ситуацій та покращити свої навички комунікації з корейцями.

1.2 Лінгвокультурологічний аспект використання ступенів ввічливості у сучасній корейській мові

Хоча існування гонорифічних слів у корейській мові часто пов’язане з впливом конфуціанства та ієрархічної системи, фактичне існування почесних слів у корейській мові передує поширенню цієї ідеології. Ймовірно, гонорифічні слова використовувалися в стародавні часи, коли згадувалися боги та царі, та вже набули значного розвитку з приходом конфуціанства в Корею. Оскільки точно цього стверджувати неможливо, у цьому дослідженні буде розглянуто розвиток почесних слів та ступенів ввічливості в корейській мові з початку більш відомого людству періоду (Brown, 2011, p. 21-22).

Близько у 1400 році нашої ери, на початку періоду династії Чосон, коли в Кореї неоконфуціанство було визнане як державна філософія, у суспільстві стало усталеним твердження, що батько та дідусь є головними авторитетами у родині. З цієї інформації можна зробити висновок, що Південна Корея історично є патріархальною країною.

Налічується п’ять “рівнів стосунків”, а саме:

- правитель – підданий,
- батько – син,
- старший – молодший,
- чоловік – дружина,
- друг – друг.

Таким чином “вищий” за званням відповідає за “нижчого”: чоловіки відповідальні за дружин, батьки – за дітей. Натомість від молодших вимагають поваги та відповідного ставлення. В Кореї це явище називають “효도”, що в перекладі означає “синівська шанобливість”. Це означає, що діти у вічному боргу перед батьками, які дали їм життя, вигодували, забезпечували, захищали та піклувалися про них у дитинстві та навчали їх усьому, чого знають і самі (Clark, 2000, р. 91-93).

Сама ідея пошани від молодших до старших настільки поширена в корейській культурі, що і сама мова побудована так, щоб відображати стосунки між ними в будь-якій розмові. Молодша людина має додавати “почесні” або ж “гонорифічні” елементи до слів, щоб висловити свою повагу до батьків, учителів чи начальника.

Тобто, щодня люди мають оцінювати ситуацію, осіб, з якими спілкуються і підбирати правильні слова, вислови, суфікси, аби не виявити неповагу та не образити іншу людину. Тож, “효도”, синівська шанобливість є зразком майже всіх соціальних стосунків у Кореї. Це і встановлює шаблони для спілкування з іншими людьми та допомагає зрозуміти, як поводити себе в тій чи іншій ситуації.

В корейському суспільстві прийнято, що батьки поведуться мудро та виважено перед своїми предками та доброзичливо ставляться до своїх дітей. Натомість, діти зобов’язані слухатися батьків і виказувати їм свою вдячність прихильністю та зусиллями.

У стосунках поза сім’єю люди теж розуміють, як слід поводитися по відношенню до інших. В даній моделі стосунків, як і в попередній, також

працює ідея “синівської шанобливості” – хто стоїть нижче за соціальною шкалою має підбирати лексику для спілкування із “вищими”.

Тож, можна зробити висновок, що у спілкуванні з корейцями надзвичайно важливо розуміти що можна говорити та як краще висловлюватись, аби побудувати гарні та довірливі стосунки (Lee, 2000; Скрипник, 2004).

1.3 Прагматичний аспект корейських рівнів ввічливості

Як і було зазначено вище, у корейській мові існує шість рівнів ввічливості + один застарілий, а саме: 하소서체 (хасосочхе), 하십시오체 (хашіпшіочхе), 하오체 (хаочхе), 하게체 (хагечхе), 해라체 (херачхе), 해요체 (хейочхе) та 해체 (хечхе). Частинка 체 (чхе) означає “рівень” або ж “стиль”, а те, що стоїть перед нею і характеризує цей стиль. То чим же відрізняються ці рівні ввічливості та у яких ситуаціях їх слід вживати?

- 하소서체 – це найбільш формальний рівень мовлення. Зазвичай він використовувався в минулому, при звертанні до членів королівської родини чи інших високопосадовців. Зараз цей стиль здебільшого фігурує в історичних дорамах і Біблії, тож детально його розглядати немає сенсу;
- 하십시오체 – дуже шаноблива та ввічлива мова. Цей стиль використовується і сьогодні. Його зазвичай використовують під час проведення телефірів і публічних виступів. Також цей стиль завжди можна почути у сфері послуг та у ділових ситуаціях. 하십시오체 використовується під час спілкування зі старшими, людьми вищими за статусом та іноді з незнайомцями;
- 하오체 – формальний рівень мовлення, що використовується при звертанні до тих, хто має такий самий або нижчий соціальний статус. Цей рівень ввічливості також виходить з ужитку, принаймні в розмовній корейській мові і його частіше можна почути в історичних дорамах або побачити в різних оголошеннях на просторах інтернету. За словами Лі

Чонбока (2004), вжиток цього стилю користувачами інтернету можна пояснити кількома факторами:

- він короткий і економічний;
 - підкреслює авторитет та статус автора тексту;
 - стиль дозволяє підкреслити, що поради чи коментарі автора більш правдоподібні, ніж поради інших.
- 하계체 – як і попередній, цей стиль мовлення також використовується з людьми того самого чи нижчого соціального статусу. Він вважається дещо застарілим, тому, зазвичай, його використовують лише люди похилого віку. Як зазначає Браун (2011) висока формальність, ієрархізм і маскулінність, які притаманні цьому стилю, дедалі більше перестають відповідати невимушеному і демократичному сучасному корейському суспільству;
 - 해라체 – цей рівень вважається досить низьким або формально неввічливим. Він часто зустрічається в газетах, журналах або підручниках з граматики, тобто при зверненні до широкої аудиторії. У розмовній корейській цей рівень використовується між близькими друзями, членами сім'ї одного віку, або ж по відношенню старших до молодших, а також широко використовується у вигуках;
 - 해요체 – хоча це і неформальний рівень мовлення, його вважають досить ввічливим. Він є найбільш універсальним, оскільки його можна використовувати як з начальством, так і з людьми такого ж або молодшого віку. Однак, якщо його зачасто використовувати в офіційній обстановці, або під час взаємодії з людьми з вищим статусом, їм це може здатися надто фамільярним;
 - 해체 – це форма неформального стилю мовлення. Його використання у сучасній корейській мові стало найпоширенішим із зпоміж усіх стилів мовлення “без вияву пошани”. Таку мову раніше було дозволено використовувати лише братам і сестрам, дуже близьким друзям, родичам та старшим по відношенню до молодших. За останніми тенденціями

діти почали використовувати цей стиль у розмові зі своїми батьками. Те, що батьки стають все більш лояльними до використання цього рівню мовлення своїми дітьми, свідчить про розвиток культури мовлення та збільшення впливу «солідарності» на використання корейських гонорифізмів. (Martin, 1992, p. 299-301; Brown, 2011, p. 23-29).

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Стиль мовлення в українській та корейській мовах відрізняється як за своїм визначенням, так і за способом вживання. Українці розрізняють шість стилів мовлення, що використовуються у різних сферах комунікації, той час як у корейській мові вони відображають ступінь поваги та формальності у мовленні. Корейсти налічують шість рівнів мовлення + один застарілий: 하소서체, 하십시오체, 하오체, 하게체, 해라체, 해요체 та 해체.

В корейській мові доцільніше називати стилі мовлення рівнями ввічливості, оскільки перше визначення більше притаманне саме українцям, а також вони (рівні ввічливості) відображають стосунки між співрозмовниками у корейському суспільстві. Ці рівні ввічливості відображаються та утворюються за допомогою вживання суфіксів, часток, при заміні займенників, іменників та дієслів, які вказують на рівень поваги та шани до співрозмовника.

Наступний пункт показує, як історичні та культурні чинники вплинули на розвиток системи ввічливості та гонорифічних слів у корейській мові. Патріархальні традиції та неоконфуціанські ідеї у свій час визначили та яскраво позначили основні принципи взаємодії у корейському суспільстві, де ставлення до старших та рівень поваги відіграють важливу роль.

У корейській мові існує шість рівнів ввічливості, кожен з яких має свої відмінності та використовується у певних ситуаціях. Старі та більш формальні рівні, такі як 하소서체, 하게체 та 하오체, втрачають свою актуальність у сучасному корейському суспільстві, використовуються переважно у публічних виступах, промовах на широку аудиторію та історичних контекстах. Натомість, такі рівні ввічливості, як 하십시오체 та 해요체, залишаються актуальними у сучасному спілкуванні. А 해체 все більше починає толеруватися з боку батьків і старшого населення. Знання та уміле використання цих різних рівнів ввічливості допомагає побудувати гармонійні та довірливі стосунки.

РОЗДІЛ 2

2.1 Граматична реалізація рівнів ввічливості в корейській мові

Як правило, науковці поділяють граматичні категорії ввічливості на два види : категорія ввічливості по відношенню до адресата і суб'єктно–об'єктна категорія ввічливості. Перша демонструє ставлення людини до співрозмовника, а друга показує його відношення до особи, про яку йдеться в діалозі.

Використання гонорифічних форм та рівнів мовлення визначається віком та соціальним статусом осіб, обстановкою у якій вони перебувають (офіційна або неофіційна), мірою знайомства, а також, іноді, їх статтю. Зараз ця тенденція спостерігається все менше, проте раніше чоловіки могли більш вільно говорити до жінок, тоді як другим потрібно було чітко дотримуватися мовного етикету.

Аби вміти вдало та ефективно комунікувати з оточуючими, необхідно знати як правильно складати речення. Далі подано таблицю, у якій рівні ввічливості розміщено у порядку спадання ступеня ввічливості та формальності.

Таблиця 2.1.1

Рівень (стиль) мовлення	Стверджувальне	Питальне	Наказове	Речення пропозиції / заклик
하십시오체	(시)버니다	(시)버니까?	(시)버시오	(시)버시다
해요체	아/어요	아/어요?	아/어요	아/어요
하오체	(스)오	스(오)?	오	버시다
하게체	네	나? / 는가?	게	세
해라체	다	니?/(느)냐?	라	자

해체	아/어	아/어?	아/어	아/어
----	-----	------	-----	-----

Також слід зауважити, що такі рівні як 하십시오체, 하오체, 하게체 та 해라체 вживаються в більш формальному середовищі, до прикладу, на роботі, під час навчання, в державних установах, а от 해요체 та 해체 категорично забороняється вживати в таких ситуаціях, адже це буде порушувати формальність та стане проявом високої неповаги до ваших колег чи начальника. Це “правило” не завжди розповсюджується на тих самих босів чи старших колег. В деяких випадках вони можуть собі дозволити фамільярно себе поводити по відношенню до молодших через історично обумовлені причини (Brown, 2011).

Отож, розберемо кілька ситуацій, які ілюструють використання вищих рівнів ввічливості.

У випадках, коли слухач або третя особа, про яку йдеться мова має вищий статус ніж мовець нам необхідно використовувати більш ввічливі рівні мовлення:

선생님께서는 오늘 대학교에 계십니까? – Вчителю, Ви сьогодні є в університеті?

В даному реченні мова йде про вчителя, у якого вищий статус ніж у студента. Саме тому тут використано частки “-님” та “-께서는” (про них йтиметься в наступних пунктах). Також слово “있다”, що означає “бути” перетворюється на те, яке виражає більшу повагу – “계시다”.

Але, якщо ми спілкуємося зі старшою або вищою за статусом людиною, а суб’єкт, про якого згадується у реченні має нижчий статус, відповідно потрібно використовувати нижчий рівень ввічливості. Для того, аби побачити різницю, погляньмо на наступні приклади:

엄마, 할아버지께서는 새너토리엄에 가고 싶으십니다. – Мамо, дідусь хоче в санаторій.

Дідусь має більший вік та статус, на відміну від мами, тому до основи слова “싶다” додається закінчення “-으십니다”. Тепер розглянемо протилежну ситуацію:

엄마, 여동생은 새너토리엄에 가고 싶어요. – Мамо, молодша сестра хоче в санаторій.

У цьому ж реченні підметом виступає молодша сестра, проте мама має вищий статус, тож і потрібно вживати відповідний рівень ввічливості. Таким чином, ми додаємо закінчення “-어요” до основи слова “싶다” і прибираємо частку “께서는”, яку ми використовували у попередньому прикладі з “дідусем”, адже вона теж додає поваги підмету речення і вказує на його соціальне становище.

У такий спосіб ми виказуємо свою повагу старшій або ж вищій за статусом людині і, певною мірою, понижуємо статус іншої. У цьому полягає вся сутність корейського суспільства.

У ситуаціях, коли проводиться телерепортаж або ж при написанні підручників з граматики, тобто тоді, як слухачеві або читачу передаються знання та інформація, вищі рівні ввічливості не використовуються. До прикладу:

삼성회사 사장이 우크라이나 여성과 결혼했다. – Президент компанії “Самсунг” взяв шлюб з українкою.

미국 대통령이 한국에 도착했다. – Президент Сполучених Штатів Америки прибув у Корею.

유명한 배우 이민호가 제주도에서 집을 샀다. – Відомий актор Лі Мінхо купив будинок на острові Чеджу.

До підметів “사장” (президент (компанії)), “대통령” (Президент країни) та “이민호” (Лі Мінхо) не було додано частку “께서는” або ж “께서”. Також у третьому реченні іменник “집” мав би змінитись на “택”, але, через задану умову, цього не сталося. У жодному з цих речень немає ні гонорифічних часток, ні гонорифічних суфіксів, адже в такому типі матеріалу (телерепортаж) не вживаються високі стилі мовлення.

Коли в діалозі йдеться про частину тіла, наприклад: обличчя, статуру, тіло в цілому, або характеристику людини, її майна, статків, можна додати суфікс “-(으)시-”, щоб не напряду додати їй пошани (Ihm, 2001, p. 199-201):

김미영께서의 얼굴이 너무 예쁘십니다 – Обличчя Кім Мійон дуже гарне.

김선생님께서의 책은 크십니다. – Будинок вчителя Кіма великий.

Гонорифічний суфікс “-(으)시-” додається до основи дієслів та прикметників і додає їм більшої поваги. Та в яких ситуаціях потрібно використовувати “-시-”, а в яких “-으시-”, адже це один і той самий суфікс?

Тож “-시-” ми додаємо до дієслів та прикметників, які не містять падчхіма в останньому складі їхньої основи, тобто до тих, які закінчуються на голосну літеру. Такими словами є: 가다 (ходити), 생각하다 (думати), 가르치다 (викладати/навчати) та інші. В іншому ж випадку, коли основа закінчується на падчхім, тобто приголосну літеру, додається суфікс “-으시-”. Прикладом таких дієслів є: 읽다 (читати), 긁다 (гризти), 볶다 (смажити) і так далі. Отже, додавання до цих слів суфіксів виглядатиме так:

가다 – 가십니다 – ходити

생각하다 – 생각하십니다 – думати

가르치다 – 가르치십니다 – навчати

У цих прикладах відкидається закінчення форми інфінітиву “-다” і натомість додається гонорифічний суфікс “-시-”, а також закінчення “-버니다”.

Розглянемо наступні приклади:

읽다 – 읽으십니다 – читати

긁다 – 긁으십니다 – гризти

볶다 – 볶으십니다 – смажити

У вищенаведених дієсловах основи закінчуються на падчхіми “ㄹ” та “ㄱ” і тому, задля збереження чергування голосних і приголосних, додається суфікс “-으시-”, а також закінчення “-버니다”, що використовується на рівні ввічливості 하십시오체.

Суфікс “-(으)시-” можна додавати і при використанні рівня ввічливості 해요체. Для того, щоб проілюструвати дану ситуацію, візьмемо усі ті самі дієслова:

가다 – 가세요
 생각하다 – 생각하세요
 가르치다 – 가르치세요
 읽다 – 읽으세요
 값다 – 값으세요
 볶다 – 볶으세요

З вищенаведених прикладів ми бачимо не лише те, що суфікс “-(으)시-” можна використовувати з іншими рівнями мовлення, а й те, як він змінює закінчення.

За правилами, якщо дієслово або прикметник закінчується на голосну літеру, вона має об’єднуватися із закінченням. Це називається гармонією голосних.

가다 – 가요
 생각하다 – 생각해요

Але, так як у нас до основи додається суфікс “-(으)시-”, на нього це правило не розповсюджується. Натомість він об’єднується із закінченням “-아/어/요” і перетворюється на “-세요”.

При простому використанні ступеня ввічливості 해요체 відбуваються наступні зміни:

Таблиця 2.1.2

Голосна, на яку закінчується дієслово чи прикметник	Наступна літера закінчення	Їх поєднання (скорочення)	Приклад
아 오	아(요)	아(요) 와(요)	타요 박요
어 우 으	어(요)	어(요) 워(요) 어(요)	서요 깨워요 커요

이		여(요)	느껴요
하	여(요)	해(요)	사랑해요

З цієї таблиці ми бачимо як об'єднуються літери та склади з використанням закінчення “-아/어/여요”. Якщо дієслово або прикметник закінчуються на падчхім, нам потрібно орієнтуватися на останню голосну в їх основі і ставити ті самі закінчення. Наприклад:

읽다 – 읽어요 – читати

볶다 – 볶아요 – смажити

У такий самий спосіб утворюється рівень ввічливості 해체. Єдиною відмінністю є відсутність у закінченні часточки “-요”. Тож, якщо було “읽어요”, стало “읽어”, “사랑해요” – “사랑해” і так далі.

Рівні ввічливості 하오체, 하게체 та 해라체 утворюються шляхом додавання до дієслів та прикметників характерних закінчень. Нижче наведено по два приклади їх використання у відповідному порядку:

언니는 한국에 가소. – Моя сестра їде в Корею.

우리 동료는 아주 똑똑하오. – Наш колега дуже розумний.

미연이 어디에 있는가? – Де Мійон?

미연이 부엌에서 음식을 요리하네. – Мійон готує на кухні.

밥이 너무 맛있다. – Їжа дуже смачна.

지난 토요일에 공원에 갔는가? – Ви ходили в парк минулої суботи?

2.2 Лексичні особливості рівнів ввічливості в корейській мові

В корейській мові існують слова, які мають іншу форму, яка додає суб'єкту поваги. Перша форма, тобто звичайна, може використовуватися у повсякденному спілкуванні між між людьми, у яких однаковий соціальний статус. А гонорифічна форма вживається при формальному, діловому спілкуванні, або при згадуванні в розмові старших людей чи сім'ї. В наступній таблиці наведено перелік дієслів, що мають більш ввічливу форму:

Таблиця 2.2.1

Звичайна форма	Гонорифічна форма	Переклад
있다	계시다	бути
먹다	드시다, 잡수시다	їсти
마시다	드시다	пити
자다	주무시다	спати
말하다	말씀하시다	говорити
죽다	돌아가시다	помирати
주다	드리다	давати
아프다	편찮으시다	боліти
배고프다	시장하시다	бути зголоднілим
보다	봬다	бачити
묻다	여쭙다	запитувати

У попередньому пункті ми додавали суфікс “-(으)시-” до дієслів, аби додати їм ще більшої поваги. До дієслів, наведених в таблиці, його додавати не потрібно, адже вони вже змінені на гонорифічний варіант. Додавання “-(으)시-” до цих слів вважається помилкою. Наприклад:

제 할머니께서는 시장하십니다. - вірно

제 할머니께서는 시장하시십니다. - не вірно

Речення перекладаються як: “Моя бабуся голодна”. Перше речення є правильним, тому що слово “시장하시다” це гонорифічна форма від “배고프다” (бути голодним) і підвищувати рівень поваги вже немає потреби.

Також не коректно було б використовувати “배고프다” у поєднанні із суфіксом “-(으)시-”:

제 할머니께서는 배고프십니다.

У цього слова вже існує “вища” форма, яку тут і слід вжити.

Як ми знаємо з історії Кореї, країна багато чого взяла з китайської культури та мови. Тож китайській мові вона завдячує також і гонорифічними формами іменників. Вони тісно пов’язані з людиною, її оточенням та, якоюсь

мірою, головними потребами, тому вибірка цих слів не така вже й велика. У таблиці 2.2.2 наведено ті іменники, що мають свою гонорифічну форму:

Таблиця 2.2.2

Звичайна форма	Гонорифічна форма	Переклад
사람	분	людина
이름	성함	ім'я
나이	연세	вік
생일	생신	день народження
집	댁	дім
밥	식사	їжа
아이	자제분	дитина

На прикладі наступних кількох речень розберемо способи вживання іменників та дієслів, що мають гонорифічні форми.

그 사람의 성함이 어때요? – Як звати ту людину?

В цьому реченні у нас вжито неформальні форми слів “людина” та “ім'я”, до того ж, закінчення “-아/어요” що вказує на менший рівень поваги. Таке спілкування допускається за умови, що ви старший за співрозмовника, або є його другом. Якщо ми хочемо запитати ім'я невідомої людини у когось із вищим статусом, слід поставити питання так:

그분의 어떤 성함이 계십니까?

Тут скоріше підійшов би переклад: “Яке ім'я у того/тієї пана/пані?”. На це вказує вживання слів “성함” – “ім'я” та “분” – “людина”, а також використання рівня 하십시오체 із закінченням “-습니다”.

В корейській культурі не прийнято використовувати гонорифічні слова по відношенню до себе, тому, при побудові речень, ми маємо звертати на це увагу. Потрібно запам'ятати, що мовець у спілкуванні з корейцями “ніколи себе не поважає”. До прикладу:

제 가장 선호하는 밥이 케이크이고 미연씨의 가장 선호하는 식사가 뭇입니까? – Моя улюблена їжа – це торт, а яка у Вас улюблена їжа, Мійон?

Тут використано слово “밥” по відношенню до мовця, а “식사” та дієслово “이다” із питальним закінченням “니까?” – до співрозмовниці Мійон.

Ось ще кілька ілюстрацій даної ситуації:

제 집이 작지만 대통령님의 댁이 크고 아름답습니다. – Мій будинок маленький, але будинок президента великий і гарний.

제 생일이 칠월 십일이고 미연의 생신 언제입니까? – Мій день народження 10 липня, а коли день народження у Мійон.

2.3 Система шанобливих звертань у сучасній корейській мові

Звертання є невід’ємною частиною корейської культури та рівнів ввічливості. Ніхто, за винятком друзів чи родичів, не називає одне одного на ім’я, усі використовують суфікси. Найпоширенішими гонорифічними суфіксами є “-씨” та “-님” які ставляться після імені, посади чи прізвища суб’єкта. Їх вживає кожен носій мови в щоденному спілкуванні. Ступінь ввічливості звертань можна як підвищити, так і знизити завдяки поєднанню лише імені, прізвища чи і одного й іншого із суфіксом.

Почнемо із суфіксу, що надає найвищий ступінь поваги. Суфікс “-님” зазвичай вживається у формальному мовленні. Найчастіше його додають до назв посад аби збільшити значущість людей, що обіймають їх. Наприклад найпоширенішою посадою, до якої додається суфікс “-님” є вчитель – “선생님”, а також “과장님” – бос/начальник. Якщо ж до цього ще додати прізвище людини, ступінь ввічливості знизиться.

Поміж сім’ї та членів родини хлопчики мають звертатися до старших брата чи сестри (це розповсюджується і на двоюрідних) на “형님” та “누님” відповідно. Але у дівчат немає такої потреби, як додавати “-님” до 오빠 та 언니, що є відповідниками “형님” та “누님” у хлопців.

Також в корейській мові досить розповсюдженим є суфікс “-씨”. За моїми спостереженнями він схожий на українські “пан” та “пані”. Порівнюючи з попереднім суфіксом, “-씨” значно менш ввічливий та додає менше поваги. Зазвичай його додають до імені, і вживають при звертанні до особи того ж віку або статусу. За умови, якщо “-씨” додається до прізвища, це означає те, що той, до кого звертаються, має нижчий соціальний статус.

Також часто вживаним є суфікс “-형”. Wong (2011) у своїй роботі стверджує, що “-형” використовується чоловіками по відношенню до молодших за них хлопців, і які мають близькі та дружні стосунки. Першочергово словом “형” хлопці називали своїх братів, та з часом значення цього слова розширилось.

Тож, нижче можна побачити систему шанобливих звертань, у якій ступінь поваги поступово зменшується:

이종석씨 – Пане Лі Чонсок

종석씨 – Пане Чонсок

이씨 – Пане Лі

이형 – Лі хьон. Як на мене, в українській мові найкращим відповідником буде слово “брат” у значенні, коли хлопці по дружньому одне одного так називають, наприклад: “брате Лі”

Уявімо, що пан Лі Чонсок також працює директором, на верхівці “піраміди почесності” з’являться ще два звертання:

감독님 – Шановний директоре (найбільш ввічливий варіант)

이 감독님 – Шановний директоре Лі

Так як у жінок немає відповідника суфіксу “-형”, у них буде на один спосіб звертання менше. До прикладу, у нас є вчителька Кан Мійон:

선생님 – Шановна вчителько

간 선생님 – Шановна вчителько Кан

간미연씨 – Пані Кан Мійон

미연씨 – Пані Мійон

간씨 – Пані Кан

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

У другому розділі ми дослідили, що категорії ввічливості в корейській мові відображають ставлення мовця до слухача або особи, про яку йдеться в діалозі. Вживання гонорифічних форм в основному базується на віці та соціальному статусі співрозмовників.

Щоб ефективно спілкуватися, важливо вміти правильно і влучно використовувати рівні ввічливості. До того ж, ми дізналися які рівні мовлення краще використовувати у формальній обстановці, а які можна використовувати у буденному спілкуванні.

У другому пункті було описано важливість гонорифічних форм іменників та дієслів, які підсилюють надання поваги суб'єкту. Також було продемонстровано ситуації у яких було видно відмінності у вживанні звичайних та гонорифічних форм дієслів та іменників. Також було досліджено факт, що в корейській культурі не прийнято використовувати слова поваги по відношенню до себе.

Звертання в корейській культурі відіграють важливу роль. Суфікси “-씨”, “-형” та “-님”, є невід’ємною частиною спілкування і вказують на статус або відношення між співрозмовниками. Таке різноманіття звертань в корейській мові свідчить про важливість стосунків та важливість проявів оповаги в цій культурі.

ВИСНОВКИ

Курсова робота розкриває важливі відмінності у вживанні категорій ввічливості в корейській мові. Вони відображають ступінь поваги та формальності. Утворення гонорифічних форм у корейській мові відбувається за допомогою додавання суфіксів та часток, або ж із трансформацією певних іменників та дієслів. Гонорифічні форми та суфікси підвищують рівень поваги до співрозмовника під час комунікації.

Історичні та культурні чинники сильно вплинули на розвиток системи ввічливості у корейській мові. Повага у бік старших є необхідністю у спілкуванні з корейцями.

У корейській мові існує шість рівнів ввічливості, кожен з яких має свої особливості та використовується в певних ситуаціях. У кожного з шести рівнів є свої характерні закінчення, за якими їх і можна відрізнити і зрозуміти у якому стилі до вас звертаються. Вміння правильно використовувати рівні ввічливості допомагає уникнути недорозумінь та побудувати довірливі стосунки.

АНОТАЦІЯ

이 과정을 통해 한국어에서 공손함 범주를 사용하는 데 있어 중요한 차이점을 알 수 있습니다. 이는 존중과 격식의 정도를 반영합니다. 한국어에서 경어체의 형성은 접미사와 입자를 추가하거나 특정 명사와 동사를 변형하여 이루어집니다. 대명사와 접미사는 대화 중에 상대방에 대한 존중의 수준을 높입니다.

역사적, 문화적 요인이 한국의 예의 체계 발전에 큰 영향을 미쳤습니다. 한국인과 대화할 때 웃어른에 대한 공경은 필수입니다.

한국어에는 6단계의 공손함이 있으며, 각 단계마다 고유한 특징이 있고 특정 상황에서 사용됩니다. 여섯 단계에는 각각 고유한 어미가 있어 이를 구별하고 호칭 스타일을 이해하는 데 사용할 수 있습니다. 공손함의 수준을 올바르게 사용하는 방법을 알면 오해를 피하고 신뢰 관계를 구축하는 데 도움이 됩니다.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Попович, А. С., Марчук, Л. М. (2017). *Стилістика української мови*. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.

Clark, D. N. (2000). *Culture and Customs of Korea*. Westport, CT: GREENWOOD PRESS.

Скрипник, Ю. Д. (2004). *Система рівнів та форм ввічливості в сучасній корейській мові*. Східний світ, 1, 149-153.

Brown, L. (2011). *Korean Honorifics and Politeness in Second Language Learning*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.

Ihm, H. B., Hong, K. P., Chang, S. I. (2001). *Korean grammar for international learners (New edition)*. Seoul: YONSEI UNIVERSITY PRESS.

Skeat, W. W. (1967). *A Concise Etymological Dictionary of the English Language*. London: Oxford University Press.

Lee, I., Ramsey, S. R. (2000). *The Korean Language*. Albany: State University of New York Press.

Martin, S. E. (1992). *A Reference Grammar of Korean: A Complete Guide to the Grammar and History of the Korean Language (1st edition)*. Rutland: Tuttle Publishing.

Wong, K. Y. (2011). *The system of honorifics in the Korean language*. Hong Kong: City University.